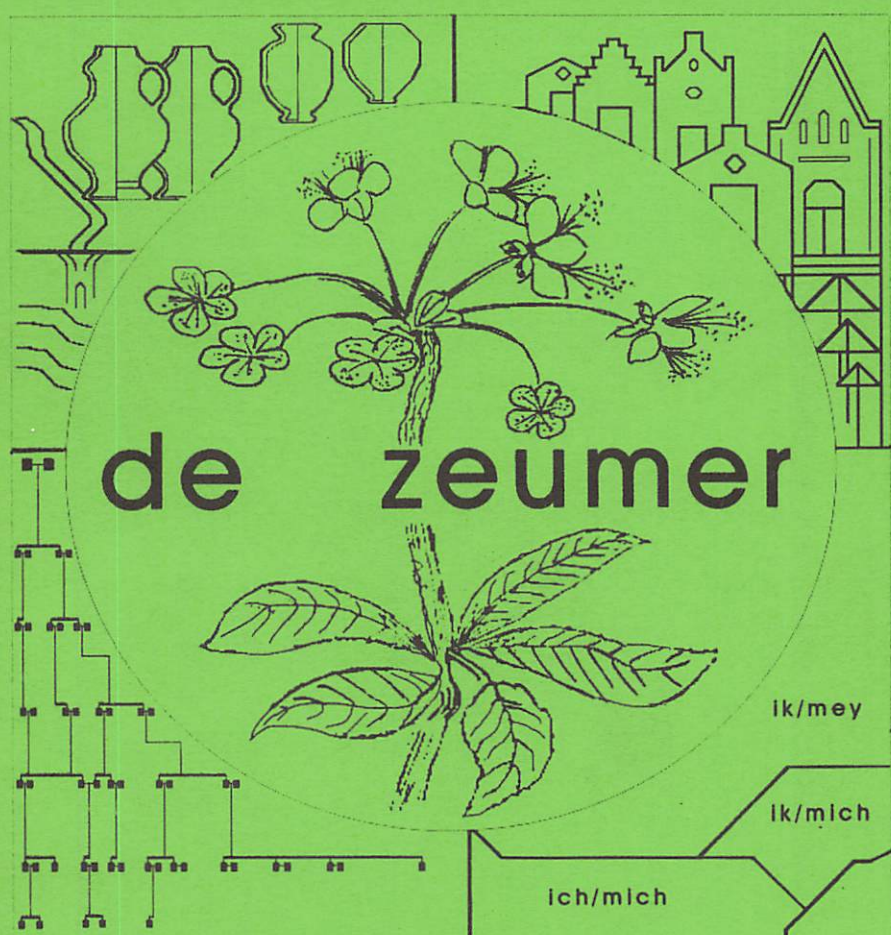

de zeumer

Ik/mey

Ik/mlch

Ich/mlch

2001-1

Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft de dorpen Swalmen, Asselt, Boukoul, Beesel, Reuver, Offenbeek en Belfeld als werkgebied.

De vereniging stelt zich tot doel de kennis van en de belangstelling voor het eigen heem te bevorderen en te streven naar het behoud, herstel en bescherming van die waardevolle cultuurelementen die eigen zijn aan het heem.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door o.a. onderzoek van bodem en archieven, het verzamelen en exposeren van streekeigen voorwerpen van geschiedkundige waarde, het houden van lezingen, cursussen, excursies en het publiceren van bevindingen van de leden.

Redactie:	Jan Geerlings Loe Giesen Wim Hoezen Coby Klinkhamer - van den Assem		
Redactie-adres:	Paulus Potterstraat 5 5953 JG Reuver		
Bezorgers:	Jan Geerlings Arie de Wit Lambert Niemans Twan Ernst	- - - -	Beesel Swalmen Asselt Boukoul Reuver Offenbeek Belfeld

De Zeumer is het kwartaalblad van heemkundevereniging Maas- en Swalmdal. Leden ontvangen dit blad alsmede het jaarboek voor f 35,25 per jaar.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ingezonden stukken. Overdrukken met vermelding van de bron zijn uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming.

Inhoud

Inhoud	1
Van de redactie	2
Programma	3
Website Heemkundevereniging	4
Lezing archeologisch onderzoek A-73	5
Dakpannenfabriek Teeuwen in Reuver gesloopt	6
Leven vroeger en nu	8
Een lastige familie	12
Wat is de juiste naam?	14
Zomaar een bidprentje	16
Belfeld 100 jaar geleden	17
Afvalkuil van een Tegelse pottenbakker (2 en slot)	18
Huwelijkstoestemmingen	21
De Proof	23
Door een noodlottig ongeval	25
Klappers Kessel	28

Van de redactie

Nadat het jaarboek in een wat minder 'zwaar' omslag verschenen was, heeft ook de redactie van De Zeumer het omslag-ontwerp ontdaan van overbodige versiersels. Het genealogie-hoekje linksonder werd van een Jugendstilverschijsning veranderd in een vorm, die de vele genealogiebeoefenaren binnen onze vereniging zeker zullen herkennen als het grafisch overzicht van een genealogie.

Door de gemeentelijke herindeling moesten ook enkele 'standaardteksten' aangepast worden. Het lijkt wel of ons werkgebied groter geworden is...

Tot slot onze verontschuldigen voor 'enkele missers' in de vorige Zeumer. Zo had er bij het artikel over het Kapelke van Geloë een kadastraal kaartje moeten staan. Stond er echt(er) niet. In deze Zeumer hopenlijk wel. Verder waren de data van enkele activiteiten niet correct in het programma weergegeven. Een contactmiddag genealogie op carnavalszondag was écht niet de bedoeling...

Kopij voor de eerstvolgende Zeumer s.v.p. inleveren vóór 1 mei. De Zeumer 2001-2 zal in juni verschijnen.

Programma

20 maart	Lezing over het archeologisch onderzoek in het tracé van de A-73 door José Schreurs (zie elders in deze Zeumer).
15/29 april	Bezoek aan streekmuseum De Moennik te Helden.
27 mei	Fietstocht i.s.m. IVN De Steilrand. Thema: kapellen
24 juni	Busexcursie naar Leuven e.o. (België).
11 september	Open monumentendag. Thema: wonen.
14 oktober	Herfstwandeling i.s.m. IVN De Steilrand.
november	Lezing over Maasveren door A. Bogers.
december	Cursus artikelen schrijven door Henri Smeets.

Daar door omstandigheden de datum van een activiteit wel eens kan wijzigen, wordt U verzocht de infobladen en weekbladen goed te lezen of anders even contact op te nemen met iemand van het bestuur.

Verenigingslokaal: Den Roover 8 te Reuver.

Geopend iedere maandagavond van 20.00 - 22.00 uur, met uitzondering van feestdagen en de zomervakantie (2 juli t/m 6 augustus).

Website Heemkundevereniging

Sinds januari heeft de Heemkundevereniging een eigen website. U vindt hem onder: www.maas-enswalmadal.nl

Op de site is algemene informatie te vinden over onder meer de vereniging, het lidmaatschap, het bestuur, het jaarprogramma, maar ook informatie over de activiteiten van de verschillende werkgroepen. Verder kunt u zien welke boeken, brochures e.d. we in de verkoop hebben. U vindt er informatie over onze jaarboeken, de inhoud van het laatste jaarboek en zelfs is er een index op de jaarboeken te raadplegen. Hierin kan gezocht worden op onderwerp, maar ook op trefwoord. Alleen is deze laatste mogelijkheid pas beschikbaar voor jaarboek 1981 t/m jaarboek 1990. Ook De Zeumer is niet vergeten. Zo is de inhoud van de laatste Zeumer opgenomen.

Het ligt in de bedoeling om ook de perspublicaties erin op te nemen. Verder kunnen nieuwe leden zich aanmelden met een inschrijfformulier en bezoekers van de site kunnen informatie vragen.

Aan de site zal nog een en ander veranderd en aangevuld worden. Zo willen we de site nog uitbreiden met heemkundige informatie over de streek. Als u aanvullingen of nuttige aanwijzingen heeft, laat het ons dan weten óf via de website óf via het e-mailadres: maas.enswalmadal@wolmail.nl

Lezing archeologisch onderzoek A-73

Op dinsdag 20 maart, aanvang 20.00 uur, organiseert de heemkundevereniging in het verenigingslokaal een lezing over het archeologisch onderzoek in het tracé van de A 73-Zuid.

In deze lezing zal José Schreurs, werkzaam bij het ROB projectteam archeologie Maaswerken en Via Limburg, een en ander vertellen over de eerste resultaten van dit onderzoek.

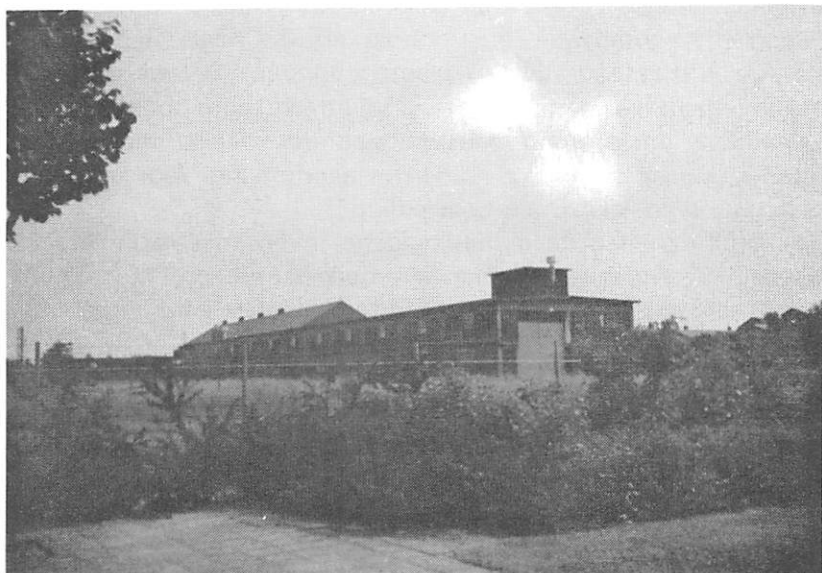
In een deel van dit tracé en de omleiding Haelen is de archeologische inventarisatie nu voltooid en inmiddels hebben ook de eerste proefopgravingen plaatsgevonden. Tijdens de lezing zal ingegaan worden op het vervolgtraject om te komen tot waardering en selectie van vindplaatsen. Welke moeten behouden blijven en welke komen in aanmerking voor archeologisch onderzoek of tracé-begeleiding?

De resultaten van de archeologische inventarisatie in Belfeld, Beesel, Swalmen en Haelen worden besproken. Vervolgens wordt ingegaan op enkele proefopgravingen die uitgevoerd werden te:

- Belfeld (schans uit de 80-jarige oorlog);
- Swalmen-Nieuwenhof (prehistorische en middeleeuwse resten);
- Swalmen-Heide (Romeinse resten) en
- Haelen (neolitische vindplaats).

Dakpannenfabriek Teeuwen in Reuver gesloopt

In de afgelopen jaren zijn tal van Reuverse kleiwarenfabrieken uit het dorpsbeeld verdwenen. Zo ook de dakpannenfabriek van Teeuwen aan de Heytstraat. De fabriek werd in 1952 gebouwd, per 1 september 1967 werd de productie gestopt en in augustus 1988 gingen de gebouwen tegen de vlakte.

De in 1952 gebouwde fabriek, vóór de afbraak in 1988.

Op 14 augustus 1967 schreef een regionaal dagblad:
'De directie van Teeuwen's Steenfabrieken N.V. - behorend tot de G.I.T.-bedrijven - heeft besloten haar keramische dakpannenfabriek te Reuver, welke fabriek in 1952 gebouwd werd, te sluiten. Dit zal begin september gebeuren. Deze beslissing heeft de volledige instemming van de ondernemingsraad.

Begin dit jaar is de N.V., waar in totaal ongeveer 450 mensen werken in de verschillende bedrijven, gestart met een nieuwe

volautomatische betondakpannenfabriek met een capaciteit van 13 miljoen betondakpannen. De resultaten zijn tot nu toe bevredigend.

De 36 personeelsleden, welke thans werkzaam zijn in de keramische dakpannenfabriek in Reuver, zullen voor het grootste gedeelte worden opgevangen in de overige bedrijven te Reuver en Weert.

Door verplaatsing van de activiteiten van Reuver naar Weert, voor wat de dakpannen betreft, zijn twee vreemde busdiensten opgeheven, waardoor 16 personeelsleden, waaronder 12 Belgen, uitvallen. In de fabriek te Reuver werden 3 miljoen dakpannen per jaar gefabriceerd. De G.I.T.-bedrijven zien overigens verder de toekomst met vertrouwen tegemoet.'

De afbraak in 1988 in volle gang (foto's Sjra Vintcent).

Op de plek die vrij kwam werden in de afgelopen jaren milieuvriendelijke bedrijven gevestigd.

Sjra Vintcent

Leven vroeger en nu

Al weer trok een devotieprentje van ruim honderd jaar geleden mijn aandacht.

Zoals tegenwoordig, via het televisiescherm, de harten van de mensen vertederd raken door smekende kinderoogen uit verre arme landen, zo werden de mensen in 1892 geraakt door de afbeelding van een kind dat, op het altaar zittend, tegen het deurtje van het tabernakel aanklopt en zegt: 'Ach luister toch eens lieve Heer...'

Tijdens de laatste honderd jaar is er het een en ander veranderd. Voor het verdriet dat het jongetje met zich meedraagt, heeft men tegenwoordig de Kindertelefoon.

Terug naar het prentje...

De schrijver van het bijbehorende gedicht situeert het gebeuren in Engeland ten tijde van Willibrordus en Bonifacius. Hij spreekt namelijk over een godsgezent maar noemt geen naam.

Ook dit prentje komt weer uit de verzameling van mevrouw L. Huybers, Reuver. Als bijzonderheid staat er aan de achterkant ook nog de volgende aantekening op:

1642 - 1892

Jubeljaar te Kevelaer

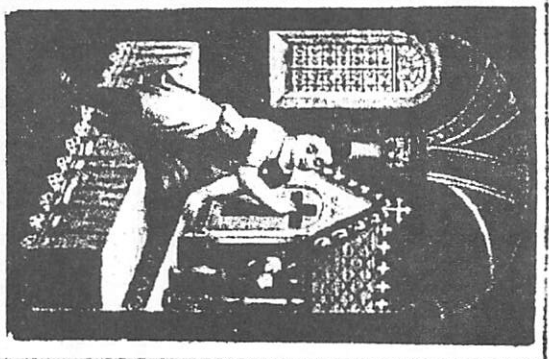
4 Juli

I.....

De tekst spreekt verder voor zichzelf.

Laten we hopen dat de Kindertelefoon hetzelfde effect heeft.

Coby Klinkhamer - van den Assem

Ach, luister loch een's
lieve Heer!

Kinderlijk Geloof

Daar trok weleer een godsgezant
Door dorp en stad van Engeland
Verkondigde daar Jezus' leer,
Bracht menigeen ten Schapstal weer.

Eens sprak hij voor een kindrenschaar
Van Jezus, die op 't hoogaltaar
In 't gouden tabernakel woont,
En zich aan elk zoo minzaam toont.

Strak luistrend zat de lieve jeugd;
Op elk gelaat blonk hemelvreugd,
In menig oog een heldre traan;
Zoo innig waren ze aangedaan.

De leering eindt - men gaat naar huis
Één knaapje blijft bij 't missiekruis,
En gaat, als niemand zich meer toont
De kerk weer in, waar Jezus woont.

Omzichtig treedt hij in, en ziet,
Of nergens iemand hem bespiedt.
"Ja", fluistert hij: "nu maar gegaan,
'k klop zachtjes daar bij Jezus aan!"

Maar hoe hij de armpjes rekken moog'
Het gouden deurtje was te hoog...
Wat nu?... Voor 't kind is 't geen bezwaar...
Het klautert boven op 't altaar.

't Is stil... tik, tik... 't klopt aan en hoort -
Daar binnen klinkt geen enkel woord.
"Maar, Jezus, 'k leerde nog zoo juist,
Dat Gij in 't tabernakel huist?"

En 't klopt al harder, harder aan,
Misschien had Jezus 't niet verstaan.
"Spreek, lieve Heer, och spreek nu toch!
Gij zijt hier - waarom zwijgt Gij nog?"

"Och Jezus, spreek een enkel woord,
Ik ga van hier niet onverhoord!
Mijn Jezus, 'k min U toch zoo zeer,
Ach, luister toch eens lieve Heer!"

O wonder! Hij, die 't schuldloos kind
Zoo vaderlijk, zoo godlijk mint,
Niet langer, neen, schijnt Jezus doof
Voor 't kloppen van dat sterk geloof.

"Ja," spreekt Hij, "hier is Jezus' woon;
Ik rust hier op een gouden troon,
En hoor naar elk vol medelij,
Spreek, kindeken, wat wildet gij?"

"Och Jezus, vader is zoo kwaad,
Zoodat hij vloekt en ons zoo slaat.
Sterft vader zoo, dan moet Gij wel
Hem eeuwig straffen in de hel!"

"Mijn Jezuslief, Gij zijt zoo zoet,
Maak vader ook weer braaf en goed,
Opdat hij eens voor eeuwig blij
Bij U en mij en moeder zij."

En Jezus treft die kinderbêe,
"Ga knaapje," zegt Hij, "ga in vrêe,
Ik zorg dat vader zich bekeer,
Ga maar getroost naar moeder weer."

En 't kind gelooft dat zoete woord,
't Klimt af, en spoedt zich huiswaarts voort
En huppelt straks aan moeders zij,
O, als een engeltje zoo blij.

Maar 's avonds kwam bij 't schemerlicht,
De vader van het lieve wicht
Half schuchter naar het kerkgebouw,
Het hart vermorzeld door berouw.

Daar knielt hij voor Gods Priester neer,
Gods Priester geeft heim de onschuld weer
Dan snelt hij naar zijn gade en kind,
Waar hij nu ware vreugde vindt.

* * *

Een lastige familie

Van Caspar van Meurs naar Caspars Chris en Caspars Bart.

Sinds heel wat generaties dragen leden van de familie Van der Velden in Reuver en Offenbeek een op op het eerste gezicht vreemde toenaam. De nazaten van Christiaan van der Velden (ook wel Chris in de Koel of Caspars Chris genoemd) en zijn broer Hubertus (Caspars Bart) lijken vernoemd naar een Casparus. Onderzoek leidde echter tot geen enkele doopnaam Caspar binnen de familie Van der Velden. Tijdens een van de vele brainstorm-sessies op een van de verenigingsavonden werd onlangs de vermoedelijke verklaring gevonden.

De naam kan vrijwel zeker worden herleid tot Caspar van Meurs (overl. 1778), die in 1730 in Beesel trouwde met Anna Sijben. De bruidegom was mogelijk een zoon van Joannes Franciscus van Meurs, in 1713 (vermoedelijk in tweede huwelijk) te Swalmen getrouwd met Mechtildis Leners alias Gubbels. Uit dit huwelijk kennen we slechts een enkele dochter, Margaretha (1714). Haar vader Franciscus overleed in 1715, haar moeder Mechtildis, die in 1716 hertrouwde met weduwnaar Petrus Heuskens, enkele jaren later, in 1721. In 1730 overleed ook Margaretha's stiefvader Peter Heuskens.

Omdat er waarschijnlijk geld nodig was voor haar onderhoud, werd een oplossing gezocht binnen de familie. In 1735 verkochten Margaretha van Meurs en haar nicht Elisabeth Leners een vervallen huisje op de Hei in Swalmen aan Jan Lutters (in 1731 gehuwd met Margaretha Leners). Margaretha van Meurs, die daarna waarschijnlijk enkele jaren inwoonde bij familie of ergens dienstmaagd was, trouwde in 1740 in Swalmen met Matthias Pijpers.

Voor de verwantschap tussen Caspar van Meurs en zijn vermoedelijke halfzus Margaretha zijn meerdere aanwijzingen. In 1736 trad Margaretha van Meurs op als doopgetuige bij een van de kinderen van Caspar van Meurs en Anna Sijben. Verder werd het eerste kind van Caspar van Meurs 'Franciscus' gedoopt. Peter en meter van dit kind waren Petrus van den Bergh en Helena Sijben. Deze Petrus van den Bergh was

in 1716 in Beesel gehuwd, waarbij een zekere Caspar van den Bergh huwelijksgetuige was. Opmerkelijk ook is een akte uit 1724 waarbij vermoedelijk dezelfde Caspar van den Berg bij een Amsterdamse notaris getuige was bij het opmaken van een volmacht ten behoeve van de overdracht van een obligatie gevestigd op het kerspel Beesel. In 1727, drie jaar voor zijn huwelijk, was Caspar van Meurs getuige bij het huwelijk van Wilhelmus Laeren en Agnes Arets. Al met al is het heel goed mogelijk dat Caspar van Meurs en Caspar van den Bergh dezelfde persoon waren.

Voor de relatie tussen de families Van Meurs en Van der Velden moeten we kijken naar Caspar's zoon Joannes, geboren in 1736. Hij trouwde in 1759 in Tegelen met Joanna Schoenmakers, eveneens uit Beesel. De reden voor hun huwelijk buiten Beesel was mogelijk het feit dat de bruid al twee maanden na dit huwelijk zou bevallen van een gezonde dochter. Hierna zouden nog drie kinderen geboren worden, waarvan de jongste, Petronella (1766), van belang is voor ons verdere verhaal.

Volgens Smaberskaart nr. 10 uit 1781 waren de erfgenamen van Caspar van Meurs op dat moment eigenaren van een huis langs de Keulseweg. Bij de oudere lezers kan nu al een lampje gaan branden...

Petronella van Meurs trouwde in 1790 met Henricus Stroeken. Bij diverse van hun kinderen noteerde de pastoor dat ze werden geboren 'in Offenbeck'. Zo ook bij dochter Anna Gertrudis (1793), die in 1821 zou trouwen met, jawel, Joannes van der Velden. Omdat de familie Van Meurs in de mannelijke lijn inmiddels was uitgestorven, kwam het laaggelegen huis 'in de koel' langs de Keulseweg zo in handen van de familie Van der Velden. Via het huwelijk van Henricus van der Velden (geb. 1831) met Elisabeth Janssen uit Neer, vererfde het huis later op hun zoon Christianus (1867). Opmerkelijk is dat deze Caspars Chris en zijn broer Caspars Bart (Hubertus, geb. 1873) enkele generaties na het overlijden van Caspar van Meurs nog een bijnaam hadden die ontleend was aan een reeds lang overleden voorvader.

Loe Giesen

Wat is de juiste naam?

De mogelijkheden worden steeds groter om via internet onderzoek te doen. Als dus het onderzoek in de directe families een beetje stagneert, of er kan van een archiefbezoek even geen sprake zijn, dan is het aardig om te proberen via internet de kwartierstaat wat verder op te voeren.

Vooral die families, die aanvankelijk een beetje buiten de interesse zijn gebleven kunnen wel eens nader bekeken worden. Zo kwam ik tijdens mijn onderzoek een familie Runneken tegen, waarmee ik nooit een stap verder was gekomen. Omdat ze ooit via Delft waren getrokken, had ik het geluk dat ik daar vanachter mijn computer kon rondneuzen. Immers alle DTB's van Delft en de omliggende dorpen zijn vanaf 1575 te raadplegen op internet. Aansluitend de burgerlijke stand tot 1949.

Na mijn laatste bezoek aan het digitale gemeentearchief van Delft bleek er heel wat aangevuld te zijn.

Zo is het mij gelukt om via de naam van de moeder te ontdekken onder welke namen de vader door het leven ging. Dat waren de namen: Greunken, Grunken, Grundeker, Grundeken, Grunneken, Grunnekens, Gruening, Greunigen. Samen met de naam Runneken negen variaties.

Dat leverde heel wat kinderen op, zodat ik al gauw een gezin kon samenstellen. Maar ook de moeder, waarvan mij alleen de naam Bentelaar bekend was, bleek ook nog onder de naam Bente en Beutelaar te staan ingeschreven. Dit kwam dan weer aan het licht door de nieuw gevonden variaties op de naam van de vader in het zoekprogramma te typen.

In ditzelfde geslacht trouwde ook nog een lid van de familie Ousthoorn. Nadat al vele leden uit die familie ook met de naam Ousthoorn de revue gepasseerd waren en ik net begon te denken, dat dat dan wel geen vergissing zou zijn geweest, diende zich een doopgetuige aan met de naam Outshoorn en later nog anderen met de naam Oudshoorn.

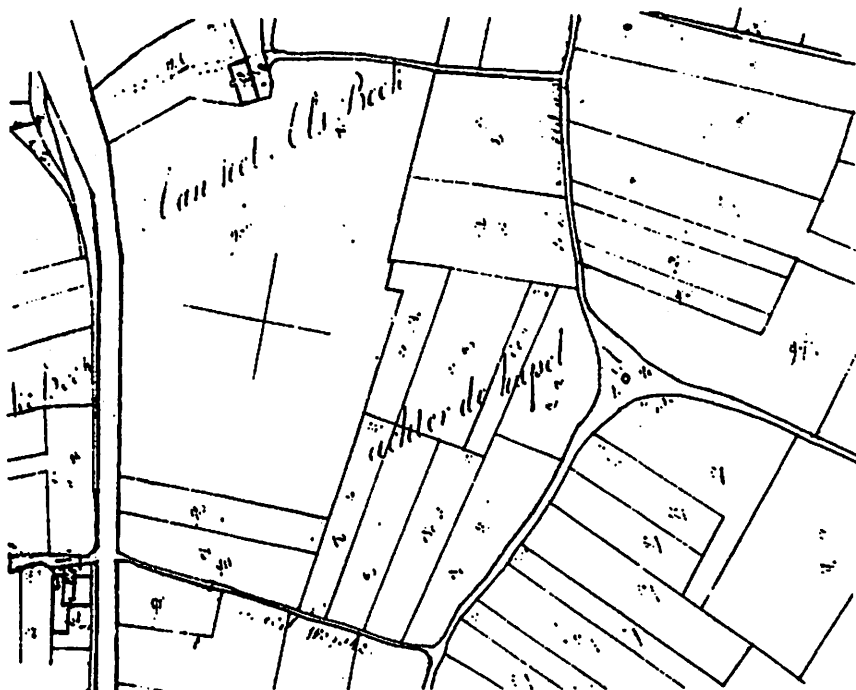
Ik heb me die avond geen moment verveeld, wat een ontdekkingen. Het bewijst maar weer, dat met enige fantasie nog

meer variaties uit te proberen zijn. Welk een mogelijkheid die het digitale tijdperk ons biedt!

Coby Klinkhamer - van den Assem

Restanten oude Geloër kapel blootgelegd - aanvulling

In het artikel 'Restanten oude Geloër kapel blootgelegd' (De Zeumer 2000-4, blz. 35) is abusievelijk het kadastrale kaartje niet afgedrukt. Hierbij een tweede poging (met excuses voor de slechte kwaliteit).

Kadastraal kaartje uit 1843 met daarop de voormalige ligging van de kapel en enkele oude wegen.

Zomaar een bidprentje

Zalig zijn de zachtmoedigen, want
zij zullen de aarde bezitten.
Matth. v.

JEZUS † MARIA † JOZEF.

Bid voor de ziel van zaliger

GERARDUS ZEELN,

echtgenoot van

Wilhelmina Zeelen.

geboren te Kessel 18 November 1852 en, na een
geduldig lijden, zacht en kalm in den Heer over-
leden te Reuver 2 Maart 1915, meermalen gesterkt
door de Genademiddelen der H. Kerk.

Met hem is van ons heengegaan een man van
beproevede deugd, een goed, trouw echtgenoot, een
voorbeeldig christen.

De Heer heeft hem beproefd als goud in den
oven en hem aangenomen als een brandoffer.

Wijsh.

Zalig de mensch, die de beproeving doorstaat,
want als hij beproefd zal zijn, zal hij de kroon des
levens ontvangen, die God beloofd heeft aan die
Hem beminnen.

Jac.

O, wat is het zoet te sterven na eene standvastige
devotie gehad te hebben tot het Hart van Hem,
die ons moet oordeelen.

Z. Marg. Mar.

Geliefde Echtgenoot, zie, ik sterf, maar God
zal met u zijn. Eens zullen we elkander wederzien.
Daarom wees niet bedroefd, maar help mij door
uwe gebeden tot God.

Gen. Rom.

Zoet Hart van Jezus, wees mijne liefste.

300 d. afl.

Zoet Hart van Maria, wees mijn heil.

300 d. afl.

Hij ruste in vrede.

.....
Jos. Thijssen, Reuver.

Gerardus Zeelen, van beroep metselaar, huwt Kessel novem-
ber 1898 Wilhelmina Zeelen. Hij is dan 46, zij 45 jaar oud. In
december van datzelfde jaar vertrekt hij met zijn echtgenote
van Kessel naar Reuver.

De gezamenlijke ouders waren allen geboortig van Helden: de
bakermat van de familie Zeelen. Ze zullen dan ook ongetwij-
feld 'ver weg' familie van elkaar zijn geweest.

Wim Hoezen

Belfeld 100 jaar geleden

J A N U A R I 2 0 0 1

Jos. Janssen vraagt een dienstmeisje, om dadelijk of met Pasen in dienst te treden.

F E B R U A R I

B en W zijn voornemens op woensdag 20 februari om 5 uur aantebesteden de levering van 12 amerikaanse schoolbanken met 2 voor- en 2 achterstukken. Ieder bankje voor 2 leerlingen en te vervaardigen uit hetzelfde houtsoort Als model, de grootste soort, van die in de school dagelijks van 9-11 uur te bezichtigen zijn.

De levering moet plaats hebben vóór of uiterlijk op 15 april. Inschrijvingsbiljetten vrachtvrij in te zenden vóór 20 februari aan de burgemeester.

M A A R T

Vertrokken van Belfeld naar Venlo:

Alphons Janssen, arts. Beekstraat - hoek Nieuwstraat, tel. 145.

Hij was het 7e van 11 kinderen van de 8 januari overleden oud-burgemeester van Belfeld Gerardus Hubertus Janssen.

* * *

Bij Koninklijk Besluit is de heer K.Th.L. de Rijk m.i.v. 27 maart herbenoemd als burgemeester van Belfeld.

Wim Hoezen

Afvalkuil van een Tegelse pottenbakker (2 en slot)

Op zaterdag 21 oktober 2000 werd nog een klein aanvullend archeologisch onderzoek onder de vloer van de werkplaats uitgevoerd om meer te weten te komen over de omvang van de afvalkuil met pottenbakkersmateriaal die op 8 juli van dit jaar werd onderzocht. Daartoe werd een proefsleuf van 90 cm breed en drie meter lang uitgezet op zo'n 2 meter ten oosten van de vorige vondstplek.

(foto: Wiel Pijls (c))

Op een diepte van 1 meter kwam er enige tekening in de grondsporen. De proefsleuf bleek inderdaad te liggen op de plaats van een afvalkuil uit omstreeks 1900. De westelijke en oostelijk grens van deze kuil kon worden vastgesteld in de proefsleuf. Onder in deze kuil was de concentratie scherven Tegels aardewerk groter, maar toch bleef er sprake van ver-

menging met jonger materiaal. Klaarblijkelijk was bij het aanleggen van deze afvalkuil pottenbakkersafval (afkomstig van elders van het perceel?) in deze kuil terecht gekomen. Opvallend was de naar verhouding grotere hoeveelheid Tegels zwart tussen de pottenbakkersscherven. Gezien de aard van de vondstomstandigheden is er echter geen zekerheid of dit hier geproduceerd is!

Verrassend was het feit dat aan de noordzijde van de sleuf net de grens van een tweede afvalkuil met daarin pottenbakkersaardewerk werd aangesneden. Deze afvalkuil stak circa 5 cm in de sleuf. Ze liep langs een keurige oost-west verlopen lijn en was net als de jongere afvalkuil ingegraven in een hier aanwezige zeer dikke laag zwarte cultuurgrond. Beide afvalkuilen waren gescheiden door een circa 20 cm brede band van deze grond. Dit schervenpakket bereikte plaatselijk een dikte van 40 cm.

(foto: Wiel Pijls (c))

Conclusie

Hoewel het niveau en de typische oranjeachtige kleur van de lemige laag met pottenbakkersafval hetzelfde is als bij het vorige onderzoek, lijkt het niet om een aaneengesloten vondst-complex te gaan. Naar verhouding werden in het noordelijk deel van de sleuf meer scherven van schotels (met slibversiering) aangetroffen. Tegels zwart ontbrak in deze laag, maar wel veelvuldig in de jongere afvalkuil aangetroffen. De typische paraboolvormige oren uit het vorige onderzoek werden niet gevonden; wel andere modellen oren.

Kortom het lijkt erop dat het hier gedeponeerde aardewerkafval ouder is dan wat de vorige keer werd aangetroffen. Het feit dat het pottenbakkersafval in een kuil was gestort die een opvallend rechte oost-west verlopende lijn volgde doet denken aan een oude perceelsgrens.

Historisch onderzoek heeft reeds aangetoond dat vorige eigenaren een perceel (nr. 818) van de burens hebben aangekocht. Nagegaan zal moeten worden waar dit perceel lag om zodoende een historisch bewijs te vinden voor de veronderstelde oude perceelsgrens.

Inmiddels is men druk doende met het sorteren van het scherfmateriaal en gepoogd zal worden om enkele potten zo goed als mogelijk te reconstrueren. Uiteindelijk is het de bedoeling dat al het materiaal terecht komt in het plaatselijk pottenbakkersmuseum De Tiendschuur. Historisch onderzoek is inmiddels opgestart en wellicht zal achterhaald worden welke pottenbakker er gezeten heeft. Een en ander zal daarna in boekvorm worden uitgegeven, zodat een onbekend gedeelte van de Tegelse pottenbakkershistorie kan worden vastgelegd.

Wiel Luys

Huwelijkstoestemmingen

Waar zijn ze gebleven? Een doop- of geboorteakte is soms het enige dat we vinden van enkele kinderen van onze voorouders. Tot ver in de 18e eeuw was het vrij gebruikelijk dat kinderen jonger dan 12 jaar bij hun overlijden niet eens door de pastoor werden genoteerd. Met de invoering van de Burgerlijke Stand kwam er definitief meer regel in de registratie (hoewel ook deze registers aanwijsbare fouten bevatten). Toch zijn er ook daarna nog vaak kinderen waarvan we niets meer vernemen. Vaak is dit omdat zij verhuisden naar elders. Vanaf het midden van de 19e eeuw kunnen we dan een beroep doen op de Bevolkingsregisters. Maar hebt u ook wel eens gedacht aan Memories van Successie of aan notariële archieven? Deze laatste bevatten namelijk heel wat gegevens over voorgenomen huwelijken waarvoor de ouders of bijvoorbeeld een voogd toestemming moesten geven. In de repertoria worden vaak alleen de namen genoemd van de personen die de toestemming geven.

Uit de repertoria van de vier notariële standplaatsen te Roermond noteerde ik voor u de trouwlustigen die ook in de repertoria met naam worden vermeld. De datum betreft de datum van het brevet, de plaatsnaam is de verblijfplaats van de personen uit de eerste kolom, waarvoor de toestemming wordt afgegeven. In de tweede kolom tenslotte de naam van de wederpartij, voor zover bekend.

Aquarius, Peter	NN	05-06-1876 St.-Nicolas
Baumgard, Ferdinand	Gallendyn, Ida	23-06-1854 Merxplas
Bloemers, Theodoor	NN	31-03-1876 Beesel
Bongaerts, Cornelia Helena	NN	12-05-1899 z.p.
Cousin, Francis Joseph	Heuvel, Joanna Gertr. v/d	20-06-1857 Roermond
Cox, Joanna	NN	10-10-1866 Kerkrade
Doesen, Joannes	NN	04-04-1864 z.p.
Egmond, Maria Anna Hub. van	Leger, Josef Hubert	28-05-1883 z.p.
Geraedts, Theodorus	NN	28-04-1859 Nedercruchten
Hawinkels, Sibilla Jacomina	NN	19-06-1855 Suchtelen
Huberts, Anna Aldegonda	NN	05-04-1904 z.p.
Janssen, Maria Clara Joseph.	Reijniers, Paulus Em. Hub.	14-02-1890 Brussel
Janssen, Maria	NN	19-03-1885 Antwerpen

Killaers, Johanna	Deichman, Ludwig	24-04-1862 Oed
Lemmen, Johannes Hubertus	NN	05-12-1903 Roosendaal
Lexis, Gerardus Hubertus	Schellings, Agnes	10-12-1853 Moresnet
Meuter, Maria Agnes	Heiden, J.B.	19-07-1845 Mechelen
Meuter, Maria Carolina Hub.	Thirionet, Karel Joseph	13-10-1870 Brussel
Polmans, Mathis	NN	29-04-1905 Swalmen
Raeven, Johannes Jacobus	NN	20-03-1892 Luik
Sangers, Paul	NN	26-06-1863 Brussel
Schatorie, Maria Catharina	NN	15-10-1895 z.p.
Simons, Jacobus	NN	07-04-1866 Brussel
Simons, Petrus	Opdemom, Aldegonda	09-11-1860 Schaephuizen
Stocks, Jan Joseph	Wernot, Maria	13-04-1855 Weert
Strous, Wilhelmina Hubertina	Bermat, Heinrich	17-10-1865 Torgau
Theelen, Carolina Clara	Gillard, Petrus Fr.	09-10-1856 Angleur
Theelen, Wilhelmina	Gillard, Petrus Fr.	10-12-1843 Comblain la Tour
Tobben, Hermanus Hubertus	NN	22-03-1852 Swalmen
Vogels, Sibert	NN	20-03-1876 Brussel
Vogels, Sibert	NN	24-04-1876 Brussel
Wuts, Johanna Hubertina	Gossing, Emile Jean	04-06-1885 Raismes

Degenen die geïnteresseerd zijn in nadere gegevens omtrent de vindplaats van de betreffende akte, kunnen contact met mij opnemen. De akten zelf zijn opgemaakt in brevet en derhalve niet aanwezig in het notarieel archief.

Loe Giesen

De Proof

Door de heeren:

J.B. van Soest & Terstappen

A.H. Meuter & Co.

Wed. Janssen-Cox

J.W. Wuts-Meuter

P.J. Hermkens Swalmen

A.E. Braat Ez. Jutfaas

Dirk van Oostveen Den Hommel

Houben & Steegh

Janssen & Dings Belfeld

De NV Stoompannenfabriek van Echt

J. Meuwissen Echt

Fr. van de Venne

Gebr. Teeuwen

F. Simons Tegelen

J. Jacobs Belfeld

is aan de Tweede Kamer der Staten Generaal een adres gericht, waarin zij te kennen geven:

1. dat de vervaardiging van dakpannen (zoo machinale als gewone) in ons land aan zeer veel handen arbeid verschaft;
2. dat de machinale dakpannen geen afnemers hebben bij de minvermogenden;
3. dat zij slechts gebruikt worden tot het dekken van heerenhuizen, villa's, enz.;
4. dat tot het bedekken van gewone woningen holle of zogenaamde Hollandsche pan gebruikt wordt;
5. dat Duitschland van de machinale dakpannen een invoerrecht heft van MK 100 en Belgie een van Frs. 50 per 10000 KG;
6. dat uitvoer der machinale dakpannen dientengevolge voor hen onmogelijk is;
7. dat het buitenland daarentegen zijne overproductie aan fabrieksprijs in Nederland ter markt brengt, waardoor hun fabrikaat zeer gedrukt wordt;

redenen waarom zij de Kamer verzoeken, de machinale dakpannen in de tarieven van invoerrechten te willen opnemen.

Bron: GA Venlo, Venloosche Courant 6 april 1901.

Het kerkbestuur van Belfeld.
Zitting van den 4 October 1868.

Gezien het adres van de Heeren G.H. Janssen c.s. alhier van den 21 Sept. l.l. strekkende om van de Kerkfabriek de vergunning te verkrijgen, uit een perceel hakhout ter plaatse genaamd Loerheide kadaster Sectie B no. 435 klei of potaarde te mogen uitdelven, benoodigd voor eene in deze gemeente opterigten pannenfabriek.

Hebben besloten,
de gevraagde vergunning aan de firma G.H. Janssen c.s. toestaan onder de volgende voorwaarden.

1. Dat voor de uitdelving van de klei of potaarde zal worden geheven of betaald een jaarlijksche vergoeding van 5 gulden voor ieder zich in de pannenfabriek bevindende of te plaatsen panoven.
2. Dat het aan gemelde firma wordt ontzegd potaarde te vervreemden, te verkoopen of naar elders te vervoeren; en mitsdien niet dan uitsluitend voor eigen gebruik gebezigd zal worden.
3. Dat de uitdelving der potaarde zal geschieden op aanwijzing van het kerkbestuur in dier voege dat daardoor geen hinder of nadeel aan aangrenzende eigendommen worde toegebracht, en dat ten opzichte van het perceel zelve, regelmatigheid in het oog worde gehouden ten geveege van het bestuur.
4. Dat deze vergunning wordt verleend voor den duur van 30 achtereenvolgende jaren; integaan met den eersten januarij 1869; met dien verstande nogthans, dat in val van blijkbaaren kwijnende toestand, gepaard met werkeloosheid der fabriek de Heeren G.H. Janssen c.s. van hunne verpligting tot betaling worden ontheven.
5. Al hetgeen niet genoegzaam in deze voorwaarden is uitgedrukt blijft ter beslissing van 's lands regter.

Afschrift dezes zal aan de Adressanten worden uitgereikt.

Het kerkbestuur: P. Cruisen pastoor, J.J. Beelen burgemeester, G.H. Janssen, A. Keurstjens, A. Hoezen, L. IJssels.

Bron: archief parochie St. Urbanus Belfeld.

Door een noodlottig ongeval ...

Degenen die de DTB-registers van Beesel, Belfeld en Swalmen doornemen voor genealogisch onderzoek, beperken zich daarbij veelal tot de klappers die daarvan zijn gemaakt. Hoewel deze klappers een onmisbaar hulpmiddel zijn, zijn ze tegelijkertijd niet meer dan dat: een hulpmiddel. Hetzelfde geldt overigens voor vrijwel iedere andere vorm van bronnen-ontsluiting.

Door zelf de oorspronkelijke gegevens ook eens te bekijken, kan geregeld aanvullende informatie worden verkregen. Zo trof ik bij het systematisch doornemen van de DTB's een notitie aan van het overlijden van Hendrina Philipsen. De pastoor noteerde dat zij op 28 juli 1770 was overleden doordat zij was verdronken in de put ('in puteo submersa'). Omdat ik alle personen in de DTB's zoveel mogelijk in hun gezinsverband probeer te plaatsen, kwam ik er na wat puzzelen achter dat het ging om de ruim anderhalf jaar oude dochter van Jacobus Philipsen en Maria Dirix uit Boukoul. Beiden waren de eigenaren van een van de putten die in Jaarboek 17 werden beschreven door Twan Ernst. In dit artikel was het nog niet mogelijk om vast te stellen hoe oud de put was. Met bovenstaande notitie weten we dat weliswaar nog steeds niet, maar wanneer we aannemen dat Hendrina verdronk in de eigen huisput, is nu wel vrijwel zeker dat de familie Philipsen in ieder geval in 1770 eigenaar was van een put die in 1994 door onze vereniging werd onderzocht.

Overigens wordt verdrinking als doodsoorzaak geregeld door de pastoors vermeld. Zo ontmoeten we in de registers o.a.:

- **Godefridus Evers** [ged. Asselt 25-10-1651, begr. febr. 1672, zn. van Joannes Evers en Mechtildis Boom], die in de Kleine Maas door het ijs zakte ('submersus in minora Mosa per rupturam glaci');
 - **Masius Willems** en zijn vrouw **Catharina Philipsen**, die beiden op 1 februari 1677 werden begraven nadat zij in de

Swalm bij Wieler verdrongen ('qui tres misero in fortunio submersi prope domicilia sua volentes curra transire fluvium de Swalm in Wijler ordinaria via in qua glacies terram eiecrat ad profunditatem 12 pedi... 5 The..dorus patando evasit cum uxore fratris sui quam ma ... submergendi salvavit');

- **Leonardus Stockmans**, de koster van Asselt, die door het ijs zakte en op 2 februari 1690 in Asselt werd begraven (zie Jaarboek 16 blz. 84);
- een kind van **Gerardus Sillen** ('qui fuit submersus in Swalmen'), begr. Swalmen 17 mei 1702;
- **Godefridus Smets** uit Bracht, die op 2 mei 1706 werd begraven te Swalmen na verdrinking in de Maas ('qui se ipsum in furore proiecit in Mosam et submersus est');
- **Bartholomeus Straffen** uit Roermond, op 11 juni 1708 begraven te Asselt (zie Jaarboek 16 blz. 85);
- **Tilmanus Janssen**, begraven Asselt 5 juni 1712 (id. blz. 87; de pastoor vermeldde hier overigens geen doodsoorzaak);
- **Matthias Emets** [ged. Asselt 17-7-1716, zn. van Gerardus Emets en Agnes Cuijpers], die bij Ool verdrong en en op 11 december 1741 werd begraven te Asselt ('qui submersus est in Mosa prope Ool 7 xbris et 11 sepultus in Asselt');
- een kind van **Jacobus Gubbels** dat verdrong bij de oliemolen in Swalmen ('per infortunium prope molendinum oleastre submersus') en op 30 juli 1743 werd begraven;
- **Maria Catharina Beeck** [verm. ged. Swalmen 8-12-1724 als dr. van Henricus van Beeck en Catharina van Auwel], verdrongen in de Maas bij Swalmen ('in Mosa dimersa') en op 14 juli 1749 aldaar begraven;
- **Arnoldus Geraerds** [ged. Swalmen 30-1-1712, zn. van Matthias Gerits en Antonia Mooren; echtg. van Gertrudis Jansen, geh. Asselt 25-7-1736], verdrongen in de Teutebeek ('qui infrenili in torrenti de Tutebeck submersu est') en op 27 oktober 1750 te Swalmen ter aarde besteld;

-
- een kind van **Conrardus Coenen** (en vermoedelijk Judith Beeck), verdronken in de Swalm ('in fluvio Swalm submersus') en op 29 juli 1751 begraven;
 - **Gerardus Geulen** [verm. ged. Beesel 2-2-1719 als zn. van Henricus Geulen en Gertrudis Gerets alias Godefrida Derrix], een weduwnaar uit Beesel die op 21 januari 1763 bij Grubbenvorst werd gevonden ('viduus oriundus ex Besel et hic victum emens consuetis ecclesia sacramentis munitus ac indulgentis plenarys in articulo mortis concessis provisus');
 - een kind van **Theodorus Joosten** (en vermoedelijk Maria Essers, eveneens verdronken ('submersus')) en op 20 april 1763 in Swalmen begraven;
 - **Fredericus Weers**, rector van de St.-Agnētis parochie te Straelen, gevonden in de Oude Maas bij Reuver en op 22 februari 1764 begraven in de kerk van Beesel ('investus est in Mosa antiqua .. et sepultus est in medio ecclesiae');
 - **Catharina Puts**, dochter van Cornelius Puts uit Beegden, die werd gevonden in de Maas ('inventā est in Mosa') en op 6 juni 1768 in Beesel werd begraven;
 - **Melchior Francott**, een drenkeling die op 3 maart 1770 in Belfeld werd begraven ('hic in semiterio ecclesia parochialis S Urbani loci .. Belfelt sepultus est juxta declarationem nautaram Melchior Francott qui inventis est submersus in littore Mosa et juxta dicta illorum habuisset domicilium in Hugarije');
 - een zekere **Peter** uit Karken (D), waarvan de achternaam niet bekend was maar waarvan enkele getuigen wisten te melden dat hij katholiek was zodat hij op 26 februari 1771 toch nog netjes op het kerkhof van Belfeld werd begraven ('sepultus est innocens qui dicitur vocari Petrus et esse ex Carken qui submersus putatur et inventus est in Scharkensbeeck et quae sit catholicus Petrus Driessen et Joannes Tissen voluere juramento confirmare');
 - **Josephus Houx**, op 19 november 1775 in Swalmen verdronken ('hic in fluvio submersus obbiit') en daags nadat hij werd gevonden, aldaar begraven ('qui altera die inventus sepultus est in semiterio');
-

-
- een circa 4 jaar oud meisje **NN** dat in de Maas werd gevonden en op 1 mei 1780 te Asselt op het kerkhof werd begraven ('inventa est in Asselt proles faeminea mortua, aetatis (ut judicatur) circiter quatuor annorum, quae tumescante.. Mosa aquarum allovie illue deducta, in caemeterio sepulta est');
 - **Christianus Beckers** uit Herkenbosch, op 1 september 1796 gevonden in de Maas nabij de Schans nadat hij op 28 augustus was verdronken bij Ool. ('Circa Ool vigesima octava augusti in Mosa submersus est Christianus Beckers ex Herckenbosch, filius Henrici Beckers circiter novemdecim annorum, qui prima septembris hic in Besel inventus est in Mosa prope de Schans et secunda hujus hic in caemeterio vesperi medio septima sepultus est').

Loe Giesen

Klappers Kessel

Sinds kort beschikt de vereniging over 7 nieuwe (alfabetische) klappers, allen m.b.t. de gemeente Kessel:

Kerkregisters	1.	Dopen	1671-1798
	2.	Trouwen	1676-1798
		Begraven	1675-1798
Burgelijke stand	3.	Geboorte	1798-1900
	4.	Huwelijk	1799-1925
	5.	Overlijden	1798-1950
Bevolkingsregisters	6.	A - K	1840-1930
	7.	L - Z	1840-1930

De klappers zijn - evenals de diverse reeds aanwezige klappers van o.a. Beesel, Belfeld, Swalmen en Tegelen - vervaardigd door ons lid Hans Peeters en staan voor eenieder ter inzage in het verenigingslokaal.
